

Povabilo na prihodnjo konferenco. - Polet Lindbergha

ANGLEŠKA VLADA POSLALA URADNO POVABILO NA RAZOROŽITVENO KONFERENCO. — TEŽKOČE, KI BODO NASTOPILE, SE ŽE ZDAJ KAŽEJO. — FRANCIJA IN ITALIJA BOSTE DELALI ZAPREKE.

Washington, D. C. — Začetkom tega tedna je angleška vlada poslala oficijelno povabilo državam Franciji, Italiji in Japonski, da se udeležijo razorožitvene konference, ki naj bi se vršila tekom tretjega tedna v januarju prihodnjega leta. Povabila so bila izročena londonskim poslanikom omenjenih držav, ki so jih poslali dalje svojim vladam. Besedilo povabila je bilo javno razglašeno pretekli tork. Kot glavne točke programa na konferenci so navedene razprave o omejitvi izdelovanja novega bojnega brodograja, zmanjšati število križark in rušilcev in odpravi podmornikov. Da spravi države v boljše voljo, je Anglija tudi omenila, da ste se Anglija in Zen. države v glavnih točkah že zedinili glede izenačenja brodograja obeh držav.

Že zdaj so se pokazale težkoče, ki bodo nastale na tej konferenci. Države bodo sicer sprejele povabilo in se konference udeležile, toda vsaka bo prinesla seboj ugovore, pri katerih se bo težko doseglo edinstvo. Francija in Italija ne bosta, kakor se doznava, nikakor soglašale s tem, da bi se odpravili podmorski čolni, in tudi na zmanjšanje števila manjših ladij najbrž ne boste pristale. Do tega bo prišlo popolnoma iz sebičnega stališča, ker velikih ladij nimate, in boste torej z veseljem podpirale predlog, da se reducirajo velike bojne ladje, dočim boste zahtevali, da manjše ostanejo.

Kakor torej kaže, ta konferenca ne bo prinesla dosti uspeha, in izredno srečen slučaj bo, če se ne bo razbila, kakor se je podobna konferenca v letu 1927.

GORJE ŽENSKAM V ITALIJI

Rim, Italija. — Kakor kažejo znamenja, bodo kmalu morala biti italijanska dekleta oblečena, kakor so bile naše stare mamic. Odbor za pospeševanje dostojne ženske mode bo namreč vložil prošnjo pri Mussoliniju, naj izda postavbo, ki bo prepovedala nositi ženskam kratka krila, kakor tudi obleke brez rokavov ali pa pod vratom izrezano. Podpirali bodo to prošnjo, češ, da je to želja stotisočih "najboljših mož v Italiji". Kakor se sliši, bo Mussolini skoraj gotovo ugodil prošnji.

BIVŠA NUNA, ZDAJ MILIJONARKA, SE POVRNE V SAMOSTAN

St. Louis, Mo. — Pred tremi leti je bila sestra Filomena odvezana njenih samostanskih obljub. Izstopila je iz samostana, da je lahko kot Miss Jeanne Lemesneger vložila pri sodišču zahtevo po večmilijonski dediščini, ki ji je pripadala po smrti njenega očeta. Pravda je dobila in zdaj je Miss Jennie izjavila, da se namerava vrniti v samostan in mu tudi podariti svoje pridobljeno premoženje.

REFORMA DELA V RUSIJI

Nedelje kot take odpravljene. — Delavec dela pet ali šest dni, nato je en dan prost. — Sistem se izkazal kot nezadovoljiv.

Moskva, Rusija. — Večina tukajšnjih tovarn je že začela obratovati po novem delavskem sistemu, ki je nedelje kot take popolnoma odpravil. A razvideli so, da ne bo vse tako gladko teklo, kakor so prej na papirju izračunali. Pri izmenjavi delavcev nastaja zmešnjava za zmešnjavo tako, da mnogo deavcev niti ne ve več, kdaj naj prične delati in kdaj končati.

Po novem sistemu so razdeljeni delavci v dve vrsti. Prvi delajo po šest dni na teden in po šest ur na dan, drugi pa po pet dni na teden in sedem ali osem ur na dan. Ko delavec izdela svojih pet, ali šest dni, ima en dan "nedeljo". Ne računajo pa tedenskega dela po dnevih ampak po urah, in sicer je določeno, da mora vsakdo delati po 40 ur na teden. In tu se začne zmešnjava. Tisti ki delajo po 8 ur na dan, jim dosti prej teden poteče, kakor tistim, ki delajo samo pet ur; na ta način je ves solnčni kalendar na glavo postavljen, in pretežna večina delavcev ne ve, katerega dne v tednu je.

Delavci se tudi začudeno vprašujejo, kaj bo s tem sistemom pridobila industrija; poprej je bil delavec prost vsak sedmi dan, zdaj je pa vsak peti ali šesti. Javno že kritizirajo to odredbo, kakor tudi protivrško ligo "Bezbožniki", na katerih inicijativo se je uvedla, češ, da je s tem kaj slabo uslugo izkazala ruski industriji.

AVTOMOBILSKI MOLOH ZAHTEVA ŽRTVE

Chicago, Ill. — Ne mine dan, ki bi v našem čičaškem Cook okraju potekel brez vsake avtomobilske smrtne nesreče. Od začetka tega leta do zadnje srede se je pripetilo 703 takih smrtnih slučajev. Eden izmed zadnjih žrtve je bil 13 letni R. Sessenden, ki ga je povozil neki avtomobilist in ki je nato umrl v splošni bolnici. Kakor izjavljajo očividci, je avto vozil brez vsake licenčne številke.

RAZOČARANI VLOMILCI

Sioux City, Ia. — Toliko truda za prazen nič, so vzdihnili vlomilci, ki so se spravili preteklo noč nad blagajno tukajšnjega poštnege urada. Blagajna ni bila zaklenjena, a tega najbrž niso pričakovali; zato je niso skušali odpreti, ampak so jo enostavno razstrelili. Pohlepno so segli v odprtino in privlekli iz nje — znamk v vrednosti \$7.42; to je bilo celo plačilo za njih trud.

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

ODLIKOVANJE VOJNEGA JUNAKA.

Šele čez enajst let je Mich. Valente dobil plačilo za svojo hrabrost, ki jo je izkazal v bivši svetovni vojni proti Nemcem. Na sliki vidimo tega junaka, ki mu žari obraz, ko mu predsednik Hoover pripenja v Beli hiši hrabrostno medaljo na prsa.

ODKRITJE STARIH RAZVALIN

Lindbergh letel nad divjimi pragozdi. — Našel razvaline starega mesta, kakor domnevajo, iz 1. stol. po. Kr.

Miami, Florida. — Kakor znano, se mudi Lindbergh že od 20. septembra na poletu v južno in osrednjo Ameriko. Na letalu ima seboj oddajni radio aparat, da lahko vsak čas obvesti svet o svojih doživljajih. Pretekli tork je podal nad vse zanimiva poročila. Letel je nad ozemljem Guatemala in Britanski Honduras, in sicer nad popolnoma divjimi pokrajinami, o katerih se lahko trdi, da na nje še ni stopila noga belega človeka. Med mogočnimi pragozdi so se videle naselbine domačinov, obstoječe iz malih kočic. Kakor je bilo opaziti, domačini še niso nikoli imeli prilike, videti aeroplana, kajti ob pogledu na to pošast, ki leta po zraku, so se prestrašeni razgubili po kočah.

Najznamenitejši uspeh tega poleta pa je bilo odkritje prastarih razvalin nekega mesta. Kakor učenjaki sklepajo po danih podatkih, je moralo biti to mesto Maya, ki je obstajalo v prvem stoletju po Kristusu. Razvaline so prerastle z bujnim tropičnim rastlinstvom. Še najboljše ohranjene so se videle razvaline nekega visokega stolpa, podobnega piramidi, ki je služilo, kakor se domneva, kot zvezdna opazovalna ca.

Lindbergh, ki ga na poletu spremlja njegova žena, bo od tu nadaljeval svojo pot proti severu.

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

BOJI ZA KRALJEVI PRESTOL

V Afganistanu vržen s prestola kralj, ki si je sam posadil krono na glavo. — Njegova armada pognana nazaj v gorovje.

Pešavar, Indija. — V azijski državi Afganistanu, ki leži med Perzijo in Indijo, se po nekoliko mesecih miru zopet pretepajo za kraljevo krono. Revolucionarji so zavzeli glavno mesto Kabul in dosedanj kralj Baha Sakao je pobegnil.

Pred nekoliko meseci je ta Baha Sakao naščuval divje gorske rodove, ki jim tedanj vladar, Emir Amanullah, ni ugajal, jih oborožil in korakal z njimi proti glavnemu mestu, ki ga je obkolil in zavzel po bojih, ki so trajali več tednov. Amanullah je zbežal v inozemstvo, Sakao pa, ki ni bil pravilno pripravil nič drugega nego navaden bandit, si je posadil sam kraljevo krono na svojo banditsko glavo. Večina državljanov z njegovim samodržtvom seveda ni bila zadovoljna; najbolj pa mu je nasprotoval Nadir Khan, vrhovni poveljnik armade pod prejšnjo Amanullahovo vlado. Skrivaj je celi čas netil proti njemu upor, zdaj pa je nenadoma napadel glavno mesto Kabul in ga zavzel ter napravil slavi kralja Sakao konec.

Po Amanullahovem padcu je njegov poslanik v Londonu še kar naprej opravljal poslaniške posle. Zdaj pa je prišel v neki konflikt z angleško vlado in bil je izgnan iz Anglije. Podal se je v Berlin, kjer se bo odločil za kraj svojega nadaljnega bivanja.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

KRIŽEM SVETA

— Cagliari, Sardinija. — Oblak se je utrgal nad mestom Uta in silni naliv je preplaval celo okolico. 200 delavskih hiš je poponoma razrušenih. Na nekaterih mestih je vodovje razdrlo železniško progo. Mnogo živine je poginilo. Prizadeto prebivalstvo je iskalo zavetja v sosednjih vaseh.

— Tokio, Japonska. — Da je mnogo moških tudi pri visoki starosti še čilih in delazmožnih, je priznala neka japonska politična stranka, ko je izvolila za svojega predsednika 74 letnega starčka Takeši Inukai.

— Wells, Minn. — Neki mlad moški je prišel v tukajšnjo šolo in nameraval ugrabiti učiteljico M. Donohue. Že jo je nesel proti svojemu avtomobilu, ko so otroci zagnali krik in ga s tem preplašili, da je izpuštil svoje breme in zbežal. Učiteljica izjavlja, da moškega ni poznala, mestne oblasti so pa drugačnega mnenja.

— Chicago, Ill. — Čičaški banditi porabi vsako priliko za svoje lumparije. Zdaj so jih zasačili, da se postavijo h karam grozdja in se izdajajo za prohibicijske agente ter odganjajo lahkovorne, češ, da je prepovedano kupovati grozdje. Ko so vse odgnali in ne vidi prodajalec nobenih drugih kupcev, jim odda grozdje za vsako cenno, ki mu jo ponudijo.

— Balboa, Kanalsko ozemlje. — Konferenca organizacije za povzdigo javnih cest v Centralni Ameriki je sprejela resolucijo, v kateri izraža zahtevo, da se preko Panamskega prekopa zgradi most, da bodo avtomobilisti lahko brez zamude vozili iz severne v južno Ameriko. Plav, ki je zdaj v rabi, se je izkazal kot nezadosten.

MORILEC SE SAM JAVIL

Chicago, Ill. — Skrušen in skesan je vstopil 24 letni Peter Erk v policijsko postajo na State street in se izpovedal, da je on tisti, ki ga iščejo zaradi umora, izvršenega v Titusville, Fla. v juliju. Izjavil je, da je popaval z nekim svojim tovarišem, in da je v pijanosti nastal med njim prepir, v katerem je on udaril tovariša s sekuro po glavi. Takoj drugi dan je odšel v Chicago in ni nič vedel, da je tovariša ubil, dokler ni njegov stric pisal iz Floride njegovi materi, ki se nahaja v Čičagi, da policija išče njenega sina zaradi izvršenega umora.

V ŠOLO HODITI JE DOLGO ČASNO

Do tega prepričanja ste prišli dva podjetni petnajstletni "dami" iz Čičage in ste jo namesto v šolo uredali peš proti Milwaukee. Prišli ste precej daleč, namreč do Racine, Wis.; tam pa ju je ustavil mož postave, in ker je bil mnenja, da taki gospodični se spadate pod varstvo mame, je obvestil njih starše v Čičagi. Oče ene izmed deklic je prihitel z avtomobilom in odpeljal begunko zopet domov ter tako končal njih potovanje, "polno doživljajev in romantike".

Iz Jugoslavije.

AGRARNA BANKA V JUGOSLAVIJI ZAČNE S POSLOVANJEM. — HUDA NEVIHTA NAD BOROVNICO. — DOBRA LETINA. — RAZNOTERE DRUGE KRATKE VEŠTI IZ DOMOVINE.

Agrarna banka otvorjena za poslovanje.

Beograd, 23. septembra. — Privilegirana agrarna banka je danes objavila komunikacije naslednje vsebine: Ker so izvršene vse priprave za redno poslovanje privilegirane agrarne banke, je izvrševalni odbor uredil tudi vsa ostala vprašanja, ki so združena s poslovanjem banke. Na zadnji seji so bili odobreni naslednji pravilniki: 1. začasni pravilnik o bančnem osobju; 2. pravilnik o posameznih vrstah poslov, pri čemer je bila določena naslednja obrestna mera:

1. Banka bo dajala poljedelskim organizacijam posojila na kredite po 8 odstot. z omejitvijo, da te organizacije od svojih članov za režijske stroške itd. ne smejo zahtevati več kakor dva odstotka tako, da sme znašati najvišja obrestna mera za te vrste kreditov in posojil največ 10 odstotkov.

2. Za individualne kredite znaša obrestna mera 10 odstot.

3. Za dolgoročna hipotekarna posojila je določena obrestna mera na 9 odstotkov.

Interesenti se pozivajo, naj čimprej vložijo prošnje za posojila in kredite, ki jih bo odbor takoj rešil. Privilegirana agrarna banka posluje začasno v Sremski ulici št. 6 v Beogradu.

Nevihta nad Borovnico.

Kakor povsod okrog, je nevihta divjala tudi nad Borovnico. V petek 20. septembra po daljšem premoru je popotne začelo nalahko deževati, a ponoči se je to s hujšo silo nadaljevalo in proti jutru je pričelo liti tako, kot da bi se utrgal oblak. Vsi potoki so bili mahoma polni in voda je, prestopivši bregove, tekla po cestah, polju in travnikih. Vdrjala je na treh mestih v hiše, dalje v Kobjev hlev in več kleti ter tu povzročila obilo vznemirjenja in precej škode. Zetlo se po razrite ceste, ker tolike množine vode majhni potoki niso mogli obdržati v svojih strugah. Skoro največjo škodo je napravil mali vaški potoček Borovniščica je na široko prestopila bregove, preplavila pota, da ljudje niso mogli v vas, niti otroci v šolo. Med grmenjem je strela udarila v radio-

anteno blizu cerkve, a ni povzročila večje škode, razen, da je raztrgala odvod v zemljo. Sicer bi bilo gotovo več škode, a je k sreči že dopoldne dež ponehal in je zopet nastalo lepo vreme.

Blagoslovljena letina v Kostelu.

Delač, 19. septembra. Tako dobre letine ko je letos, že dolgo ne pomnimo. Krompirja je enkrat več ko druga leta; tudi gnije ne prav nič. Otave se pa že dvajset let ni nakosilo toliko. Pa kako vreme je, že več ko tri tedne ni padlo kaplje dežja! Zdaj vse trese slive, ki so nepričakovano bogato obrodile. Nekateri kmetje jih bodo natresli do 150 mernikov. Tudi kuruza je že skoraj zrela, drugi teden jo bomo začeli spravljati. Sploh je letošnje leto povrnilo našemu kmetu škodo, katero je povzročilo lanskosko. Sadja je toliko, da primanjkuje posode. Mnogo se bo tudi sušilo jabolč, hrusk in sliv. Ko bi bilo le kam spečati vse to bogastvo! Ni moč nobene reči pošteno prodati, ker ni prometa. Mogoče bo kaj z novo žično železnico, ki bo menda vezala Kočevje z Brod-Moravicami? Vendar smo zadovoljni in hvalimo dobrotnega Stvarnika.

Smrtna kosa med duhovniki.

V nedeljo dne 22. septembra opoldne je umrl na Selih pri Kamniku za srčno kapjo ondotni župnik Franc Sušnik. Pokojni je bil rojen v Veliki Kostrevec pri Litiji. Letos aprila se le je bil umeščen kot župnik na Sela pri Kamniku. — V pondeljek dne 23. septembra pa je umrl v Mavčicah pri Kranju ondotni župnik Valentin Marčič, rodom iz Bohinjske Bistrice. V Mavčicah je župnikoval od leta 1919. Blagi gospod se je podal na pot v Cerklje na pastoralno konferenco. Med potjo v gozdiču Brniku ga je srečala smrt. Gospodu je bil navajen hitro hoditi. Najbrže se je od hitre hoje razrgel in ga je zadela kap. Mrtvega so našli v sedečem stanju ob poti. Obema Gospodovima služabnikoma R. I. P.!

Požar.

V Blatni Brezovici pri Vrhniki je v nedeljo 22. septembra zgodaj zjutraj izbruhnil požar. Gorela je "Matužinova" hiša. Domači blatniški brigadilci so z novo motorno brigadno omejili požar, čeprav hiše niso mogli rešiti. Škoda je velika, zlasti ker je Matužin reven kmet. Zgorela mu je tudi vsa krma.

Potres v Mokronogu.

V petek, 20. septembra ob 4.10 je zbudil speče. Prišel je od zahoda, zazibal poslopja in z bobnenjem odšel. Ustrašili smo se, drugega ni bilo.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevoov po praznikih.

*Issued daily, except Sunday, Monday, and the day after holidays.

Izdaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in apravo: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Table with subscription rates for one year, half year, and three months, including prices for Chicago, Canada and Europe.

POZOR — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker vam veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

V mesta!

Amerikanska javnost stoji pred zelo resnim in važnim problemom socialnega in ekonomskega značaja.

Več ko eno stoletje je bilo prebivalstvo v večini kmetško, farmersko. Okoli leta 1910 se je pričelo priseljevanje iz farm v mesta in ljudsko štetje leta 1920 je pokazalo prvokrat v naši zgodovini, da je število mestnih prebivalcev večje kot prebivalstvo na farmah.

Na dlani je, da taka izprememba v prebivalstvu prinaša resne probleme na obeh straneh, tako pri farmerjih, kakor tudi pri mestnih upravah.

Verski pouk je za podeželsko, farmersko prebivalstvo zelo kočljiva zadeva, ko je pač težavno poskrbeti za ta pouk v celih vrstah malih naselbin, dasi je v mestu lažje celo pri velikem večjem številu prebivalstva.

Se mnogo večje postajajo težkoče glede farmerskih in podeželskih šol in potrebne skrbi za zdravstveno stanje podeželskega prebivalstva.

Graduantje v učiteljskih poklicih gledajo in grejo v mesta in se branijo iti na deželo, kar je povsem umevno. Posledica je, da so mnoge podeželske šole v rokah učiteljev, ki imajo morda najboljšo voljo, a zelo pomankljivo znanje, in pomankanje se giba v pravem krogu, ko sledi eno iz drugega.

Zelo važno in odločilno tudi za mestno prebivalstvo je zdravstveno stanje podeželskega, farmerskega prebivalstva.

Predsednik ameriksanske zdravniške družbe (American Medical Association), dr. William Allen Pusey, je resno opozoril, da dežela in male naselbine polagoma izgubljajo svoje zdravnike.

Leto 1914 je dr. Pusey naštel v 20 mestih do 1000 prebivalcev v 47 državah 940 zdravnikov na mestu, stalno naseljenih zdravnikov. Leto 1925 do 310 takih mest ni imelo nobenega stalnega zdravnika, in, razume se, podeželski okrajji so bili še bolj hudo prizadeti.

Od vseh zdravnikov ki so graduirali v zadnjem desetletju, jih je šlo le nekaj na en odstotek v farmerske okraje v službo.

Po merilu smrtnih slučajev med zdravniki in po merilu službe bi sledilo, ako gre tako naprej, da v teku enega desetletja podeželski okrajji sploh ne bodo imeli niti enega zdravnika.

Zbrana množica spoštljivo pozdravi gospoda župnika, ki si je brisal z visokega čela potne srage, ker pot je precej strma in solnce je tudi že pripekalo sem čez šentlpiške rute.

Stari možje, ki so si privoščili vsak pipo tobaka, so stresli pepel na tla in spravili priljubljeno spremljevalko v notranji žep suknje.

Množica je snela klobuke in začela se je pomikati procesija proti vasi. Urbanov oče so stopali za Vrenovim Tomcem, ki je nosil križ, in na glas molil rožni venec.

Litanije so opravljali gospod župnik, ker so stari in jim že sapa nagaja. Spreved se je približal cerkvi. Pri vratih je čakal procesija komendant, poškrpil vernike in župniku ponudil krogelnik, v znak duhovnega bratstva, da se ga ta dotakne s tremi prsti in pokriža.

Od Baštnovega križa se pomika pod Šimanovo goro po precej skalnati poti procesija iz Galcije. Glasno molj župnik Rohrmeister litanije. Kar za njim je prišla letos šentvidska procesija z župnikom Kasperjem Hajnčičem, ker so prišli tudi Reberčani poleti v St. Vid s procesijo.

Zadnja procesija pride iz Kaple. Videti so spredaj moški, katerim se pozna tako na postavi, da so doma iz goratih krajev. Široke klobuke držijo v rokah, na sebi pa nosijo močno obleko iz volne, temne ali sive barve, na nogah pa okorne in težke čevlje.

Skoro vsak nosi na levi strani šopek z nagelčkom, povezanim v rožmarin, muškati in roženkrav; zelena peresca pa so povlečena z drobnimi kosci zlate pene. Nekateri nosijo v ušesih uhane, male in tanke, navadno srebrne, bogatejši pa tudi zlate.

V sredi stopa župnik Valentin Pruner, mož v najboljših letih, lepe, velike, močne postave. Prijazno gledajo njegove oči, na obrazu se mu vidi neka posebna odločnost in samozavest. Čeravno gre v breg proti cerkvi, vendar molj na glas rožni venec z lepim, izvanredno močnim glasom.

Za njim pa stopa ženski spol, mladi in stari. Večina nosi klobuke na glavi, pod katerimi je ruta pisane barve, ostala obleka pa je iz domačega sukna. Le nekatere imajo obleko iz finejšega blaga, ki se tudi bolj prilaga telesu, na glavi pa samo klobake z različnimi okraski iz suhih rož. To so ženske iz trga Kapla, ki ne poznajo več

Farmar bo ostal na farmi le, ako ga nekaj na farmo drži. Prisiliti se nobenega farmarja ne more, da ostane na deželi. Kako jamranje najmanj pomaga v takih zdevah. Niti ni pravič pomagano, ako se farmersko življenje slika v najbolj živih in prelestnih bojah, kar je vse bolj za kake poetične duše, a navadno je farmer zelo praktičen realisti, ki se ne da omočiti, ko sam na sebi izkusi, da je veselja zelo pičlo, težav pa le odveč. Farma ima veliko pred zaduhlimi mesti, ampak le tam, kjer farmer tudi izhaja, in farmer mora dobro izhajati, saj veli nemški pregovor: "Hat der Bauer Geld, so hat's die ganze Welt — farmerski denar je vsega sveta vladar" — bi se reklo prosto.

Nekaj se dela in se hoče storiti za farmerja. Koliko se bo, je še dvomljivo. Nova komisija — Farm Board — ima tu zelo široko, ne samo to, zelo važno in naravnost odločilno polje in nalogo.

NEKAJ O PETJU V NAŠI NOVI DOMOVINI. Collinwood, Ohio.

Do zadnjega časa, ni naša rodna domovina pokazala nikakega zanimanja za nas izseljence, zlasti za izseljence v Ameriki. Dosedaj je domovina na splošno gledala na nas Amerikanske Slovence z nekim prezirom. Šele letošnje leto je domovina začela malo bolj umevati nas, ko je videla, da mi izseljenci hočemo živeti, živeti tikoravno daleč in pozabljeni od svoje domovine.

Vseslovenski kat. shod je bil povod, da se je začela domovina vsaj nekoliko zanimati za nas. Ob priliki novega vseslovenskega shoda ni bilo bogve kakšnega odobravanja o shodu v starokrajsem časopisu. Vendar so vsaj nekateri listi se spomnili našega shoda s par kratkimi noticami.

Po dolgih letih napačnega tolmačenja nas, se pa čujejo glasovi iz domovine, da se bodo, oziroma so se zavzeli za nas. Začeli so nam pošiljati, med nas pevce-umetnike, da bi oni med nami in staro domovino ugledali pot, katera je precej raskava.

Mi am. Slov. smo pripravljene vsakega umetnika uljudno sprejeti, kateregakoli nam pošlje domovina. Samo ob sebi umevno pa je, da le take, ki so nam enaki in ki se ne prišteva-jo bolj vzvišenim. Vsi oni umetniki pa, ki prihajajo k nam z drugačnim namenom, pa naj se ne družijo z nami.

Sušlja se tu med nami o neki gramofonski plošči, katera je bila posneta po neki slov. umetnici. Dotična plošča je baje precej robate vsebine. Omenjena umetnica je takoj ob vstopu na ameriksanska tla pokazala, kako sodi o nas izseljencih.

Vsi oni pevci umetniki, ki nam prvič posetijo Združene Države, svarimo, da se držijo dostojne meje in nas upoštevajo kot svoje rodne brate.

Zelo nas je razveselil prihod g. Šublja v Ameriko. Ko je začel prirejati koncerte po širni Ameriki, smo šele začeli

potrebne pri vzdrževanju petja. Zavedajte se dragi farani Marije Vnebovzete, da se pevci in pevke žrtvujejo vsako nedeljo s tem in da vam prepevajo lepe nabožne pesmi. Pokažite, da ste z njimi in da ste za napredek fare. Posetite njih prireditev, imeli bote lep užitek, pevce bote pa spodbudili k nadaljnjemu delu za boljše in popolnejše cerkveno in narodno petje.

K obilni vdeležbi Vas vabi pevski zbor "Ilirija," Frank Kovačić. KAJ BO V NEDELJO V CHICAGO? Chicago, Ill. Vsi potrebujemo razvedrila, vsi iščemo razvedrila in vsi gremo tja, kjer vemo da bomo največ razvedrila dobili. Nikjer pa ne boste našli več zabave, kakor tam, kjer je živahna, vesela mladina. In ta bo v nedeljo v Narodni dvorani, Racine ave. in 18th St. Fantovsko društvo "Danica" bo imelo namreč tam svojo veliko prireditev. Vsi, ki ste že kdaj obiskali kako Daničino prireditev, veste, da je bila vsakokrat prvovrstna. Priporočta se Vam, da se udeležite tudi te, kajti ta bo še boljša, kakor so bile vse dosedanje. Popoldne ob 3. uri bo nad vse šaljiva in smešna igra "Težke ribe," takoj po igri bo pa ples, in sicer ples za mlade in stare. Izvrsten orkester bo sviral poleg ameriksanskih komadov tudi žive starokrajске polke, valcarje, tako, da bo zadovoljen vsakdo. Starši pridite sami in recite tudi mladini, naj pride; zabava bo za vse. Za podrobnosti preberite oglas v današnji številki tega lista. Na svaženje.

Ljubitelj zabave. IZ ŽIVLJENJA NAŠIH ROJAKOV V NEW YORKU. New York, N. Y.

Pri nas v New Yorku se obrabča vse dokaj živahno. Kljub temu da se je večina naših Slovencev izselilo iz New Yorka, pa vse eno, kadar se gre za kako skupno stvar, pa dobro skupaj potegnemo. Izselili so se ne daleč, namreč v Brooklyn, kamor bo potegnilo sčasoma še ostale Slovence iz New Yorka, ko si ti enkrat postavijo slovensko cerkev. Na to se dela veliko in rečem vsem Slovincem: korajžo, kajti tu se gre za dobro stvar, zato je dolžan vsak podpirati to dobro delo. Bodimo složni in v Boga zapaujemo pa bo šlo.

Velika želja se nas je polotila, ko smo bili v nedeljo 22. septembra v Slovenskem narodnem domu na Irving avenue v Brooklynu, ko je naš veslespoštovani g. Anton Grdina, kazal slike Vseslov. kat. shoda. Kako lepo vam je tistim Slovincem, ki živite v taki slovenski skupini, n. pr. Chicago, Cleveland, i. dr. Mi pa tukaj v New Yorku samo med tuje-

navadne kmetске noše. V vznepenih besedah je slavil kapelski župnik na priznici pomen današnjega dneva. Pozorno je poslušala zbrana množica ognjevitve besede, in če je bil kdo še tako utrujen od dolge poti in dela prejšnjega dne, mu vendar niso padle oči skupaj. Medtem je imel mežnar Kolar veliko opravka. Izbral je osebe, ki so imele nositi pri pranganju bandera. Največje je vedno nosil Jerin, mož krepke, trdne in visoke postave; Šoštar, Črnezelj, Tonic in Blagoja so bili dobočeni, da nosijo nebo, Eukovnik pa križ, ki bi ga imel nositi pred procesijo. Za ministranta sta bila Pirčarjev Matej in Markovčev Tonej, dva brihtna fanta, a ravno tako tudi poredna.

Najsvežeje je nosil župnik Rohrmeister iz Galcije, mož že sivih las, častite resne postave, z zlatim očali pod visokim čelom. Z jasnim glasom je zapel Pange lingua in spreved se je jel pomikati iz cerkve doli po poti do komendovskega gospodarskega poslopja. Moški so stopali lepo po dva in dva neposredno pred duhovniki in pevci; današnji pevski zbor so ojačili kapelski pevci. Za njimi so stopale ženske, najprej

mlada dekletca v belih oblekah in z vencem na glavi, nato večja dekletca, nazadnje pa doreale ženske, ki so se vsule kakor ovece za pevci. Večkrat jih je pozval komendant, da naj drže red in se strnejo v pare, a kmalu so se razpršile in hodile kakor prej. Ze so došli po prvem evangeliju do Baštnovega križa. Z močnim glasom je pel evangelij župnik Pruner, množica pa je stala daleč naokrog in verno poslušala. — Ajda na njivah je bila v fajnubnejšem evetu, nestevilne čebelice so srkale iz svežega cvetja sladke med, vmes pa so letali pisani metulji; Lahen veter je pihal sem od juga in hladil čela razoglavim vernikom. Veličastna je bila ta svečanost v prosti naravi. Nad križem, okoli katerega je bila zbrana verna množica, se je dvigala Šimanova gora proti sinjemu nebu; od njenem vznosju spominjajo razvaline nekdanjega gradu na slavo reberskih viteзов. Na vzhodu se dviga Žitrska gora s sivo ploščo Olinove peči, proti jugu pa vrhovi s temnimi gozdovi. V ozadju pa se ozira Ojstrica iz kraljevstva Savinskih planin proti severu na divno Koroško. (Dalje.)

rodci. Marsikdo si je mislil pri tem na stari kraj. Da zares krasne slike in velikega pomena za nas amerikske Slovence.

Dne 22. septembra smo obhajali 35-letnico K. S. K. J. Tripelo je dva dni skupaj. V soboto so bili govori, raznih odličnih oseb in naš znani operni pevec g. Anton Šubelj nas je pozdravil z milim prepevanjem. Žal nam je, da nas zapušča. Želimo mu obilo uspeha. Potem se je začela zabava. Vse se je vrtele staro in mlado. Dvorana je bila pre-majhna, zato je imela mlada kri vso prednost. Ali rečem, da mi je še danes žal, da se nisem mogel bolje zavrteti. Bal sem se za moja kurja očesa. Nimmam jih rad, a pohoditi jih tudi ne dam rad. Če bi bilo nam mogoče dvorano raztegniti, kakor so jo enkrat Ribničanje, pa bi se bila tudi moja malenkost brez skrbi zavrtela.

Pojdimo naprej. V nedeljo pa smo imeli še lepšo slavnost. Zbrala so se raznovrstna društva korporativno zastopana z zastavami in prišli so naši gostje od daljnih krajev, same odlične osebnosti in pričela se je sv. maša ob 10. uri. Cerkev je bila lepo okrašena, v cerkvi krasno petje našega pevškega društva "Domovina," ki nam je v velik ponos vsem Newyorčanom. Vse to je povečevalo lepoto slavnosti 35-letnice K. S. K. J. v tej naši svetovni metropoli. Ko so slavnosti v cerkvi minule je sledil bogato prirejen banket v Brooklynu v St. Nar. Domu. Po banketu pa je g. Grdina zopet kazal slike. Bilo je res nekaj izrednega. Ko smo videli na sliki našega nekdanjnjega dobrotljivega preč. g. župnika Benigna Snoja je vsa dvorana gromovito ploskala. Isto se je ponovilo, ko smo zagledali našega sedanjega preč. g. župnika Aleksandra Urankarja in z njim preč. g. misijonarja Odilo Hanjšeka. Le žal, da ni bilo našega sedanjega župnika preč. Urankarja med nami. Bili so v bolnici, kjer so si ravno dali izrezati mandeljne (tonsile) v grlu.

Slike Vseslov. kat. shoda so res vse hvale vredne. Zgodovinskega pomena so. Rojaki, kjerkoli jih bodo kazali, pojdi-te v velikem številu in oglejte si jih. Konečno lep pozdrav čitate-ljem A. S. širom Amerike in onkraj oceana!

Naročnik. POPRAVEK. Chicago, Ill.

Pomotoma je bilo poročano včeraj v notici o 40-urni po-božnosti pri sv. Stefanu, da je imel vse tri govore preč. g. Ambrožič, kateri je imel le prva dva večera pridigo, zadnji večer ob sklepu pa je imel pridigo več. g. p. komisar Benigen Snoj, iz Lemonta. To v blagohotni popravku.

ŠIRITE AMER. SLOVENCIA!

Razočaranje. Hčerka: Oh, mama, poslušaj! Dala sem v časopis inserat, da se želim seznaniti z interesantnim gospodom. Mati: Ali si dobila kak odgovor? Hčerka: Da, eno pismo. Mati: Kdo ti je pisal? Hčerka: Pomisli — naš pa-pa!

Svarilo matere. "Ne rabi takih grdih besed, John." "Saj jih rabi tudi Shakespeare."

Potem se ne igray več z njim. On ni primeren tovariš za tebe.

Skrb za bodočnost. Sodnik: "Kako se upate prositi za ponesrečeno družino, ko nobene nimate?" Zatoženec: "Ja, po veliki moči se mislim ženiti in ker vem, da zakon ne bo brez otrok, sem hotel že naprej nabirati za ponesrečeno družino!"

O ti otroci. Anica ima napraviti naslednjega dne izlet. Zvečer molj v posteljici: "Daj ljubi Bog, da bo jutri deževalo!"

"Kaj pa ti pride na misel?" vpraša mati začudena. In Anica odgovori, kakor da se razume samo ob sebi: "Saj Bog tako zmeraj ravno narobe naredi!"

To pa že ne. Ječar: Mirko Hudoričič — pripravite se — sodni gospod vam bojo prišli kooznaniti, da boste jutri zjutraj občešeni.

Mirko: Že jutri — po zajterku? Ječar: Ne, že ob šestih zjutraj.

Mirko: Ob šestih zjutraj — kar na prazen želodec. Jaz tega ne prenesem.

Iz šole. Učitelj je razlagal pri izpraševanju zgodovine svete dežele. Pri tem je posebno razglašal veliko razdaljo in dolgotrajno potovanje za romanje. Hotel se prepričati o pazljivosti med poukom vpraša Mesarjevega Jožka rekoč:

"Ali bi prišel lahko ti danes popoldne od tukaj pa do svete dežele?" Jožek: "Nimam časa, ker moram pomagati popoldne očetu pri izdelovanju krvavih klobas."

Čudno veselje. A: "Čemu tako biješ ubogeega psa?" B: "Da mu napravim nekoliko veselja."

A: "Radoveden sem, kako veselje napravivi obogi živali z bičanjem?" B: "Kako? Boš že videl, kako bo vesel ko ga izpustim."

PODLISTEK

Dr. Ožbolt Haunig: KAPELSKI PUNT.

V zvoniku je začelo zvoniti, prihajale so procesije. Prva se je ustavila pri Kovačevem križu in je prišla iz Zitare vasi, kateri so se pridružili tudi verniki iz St. Lipša in iz Proboja. V St. Lipšu ni bilo duhovnika in vernikom iz Proboja je St. Vid predaloc, na Reberci pa je več maš in več veselja.

Bila je zbrana že precejšna množica, ki je čakala samo na prihod župnika Franca Tacol. Radovedno so že gledali nekateri doli po bregu, če se bliža njihov dušni pastir. In res, ravno sedaj se je pokazala njegova visoko postava. Poleg njega je stopal mežnar Firm — ki je nosil tahar — in koretl, oboje zavito v veliko modro barvano ruto, ter mali Tesnov Silvester — kot ministrant.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)
VSTANOVLJENA 29. NOVEMBRA 1914.

Zedinjenih Državah Severne Amerike **Sedež: Joliet, Ill.**

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:
Predsednik: George Stonich, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik: Filip Zivec, 507 Lime St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik: Mary Kremesec, 2323 S. Winchester Ave., Chicago
Glavni tajnik: Frank J. Wedic, 501 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: Paul J. Laurich, 512 N. Broadway, Joliet, Ill.
Blagajnik: John Petrič, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Joseph Skur, 123 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin J. Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:
Andrew Glavach, 1941 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Jakob Štrukel, 1199 N. Broadway, Joliet, Ill.
John Gerčar, 1022 McAllister Ave., No. Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:
Anton Štrukel, 1240 — 3rd St., La Salle, Ill.
Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Joseph Wolf, 508 Lime St., Joliet, Ill.

URADNO GLASILO:
"Amerikanski Slovenec", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Do dne 1. jan. 1929 je D. S. D. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih podpor, poškodnin in posmrtnin v znesku \$58,942.33.

Zavaruje se lahko za \$250.00, \$500.00 ali \$1000.00. Od 16. do 40. leta se lahko zavaruje za \$1000.00. Od 40. do 45. leta \$500.00. Od 45. do 55. leta se zavaruje le za \$250.00.

ROJAKI, PRISTOPAJTE K DRUŽBI SV. DRUŽINE!

jamejo pred izpolnjenim 40. letom mora odslužiti triletni kaderski rok.

Dijaški rok.
Do devetmesečnega dijaškega roka imajo pravico za vojaško službo sposobni rekruti, ki so dovršili univerzo, srednjo ali odgovarjajočo strokovno šolo ali najmanj šest razredov gimnazije ali realke, vsi ti pod pogojem, da v devetmesečnem roku uspešno končajo šolo za rezervne oficirje.

Vojaška obveznost bogoslovcev.
Tudi za bogoslovce vseh veroizpovedanj obstoja vojaška obveznost. Kaderski rok za nje znaša šest mesecev in ga morajo odslužiti v bolnicah ali bolničarskih četah.

Skrajšani rok.
Skrajšani kaderski rok je predviden za dijake, za katere znaša 9 mesecev, in za rekrute zrakoplovnih čet, katerim se skrajša rok na 12 mesecev, če se izkažejo s spričevalom kake domače ali inozemske šole o dovršeni pilotaži in po kažejo po enoletnem službovanju dovoljno znanja.

Skrajšani devetmesečni rok je predviden tudi za rekrute-hranitelje, to je za one, katerih oče je že star in za pridobitno delo nesposoben in ni družega nad 17 let starega moškega, ki bi skrbel za rodbino.

Oprostitev od vojaške službe.
V smislu člena 50 so oproščeni vojaške službe: a) stalno nesposobni; b) začasno nesposobni, če do 25. leta starosti niso postali zopet sposobni; c) rekruti, ki so do 25. leta starosti edini hranitelji svoje rodbine in žive od poljedelskega posestva ali osebnega dela in ne plačajo nad 120 Din neposrednega davka.

Ustrojstvo vojske.
Glavne vrste orožja so pehota, topništvo, konjenica, tehnične čete, zrakoplovstvo, pomožni oddelki za prometne čete, intendatura in nebrake čete. Žandarmerija je sestaven del vojske samo glede organizacije in discipline. Strokovni oddelki vojske so generalni štab, ekonomska, tehnična, sanitetna, dušebrižna, veterinarska in godbena stroka. Tehnične čete se dele na artilerijsko-tehnično, inženjersko-tehnično, zrakoplovno-tehnično in geodetsko-tehnično stroko. Teritorialna razdelitev armade obsega armijske in divizijske oblasti, vojne okruge in vojne srece.

Odgoditev kaderskega roka.
Odgoditev kaderskega roka se dovoli rekrutom-dijakom, če jih odsluženje kaderskega roka zadene v študijski dobi, toda najdalje do 27. leta starosti. Odgoditev roka je dalje dopustna rekrutu, čegar brat služi istočasno kaderski rok, tako dolgo, da se vrne brat. In končno je predvidena odgoditev kaderskega roka rekrutu, ki vzdržuje sodno zaporno kazen. Če traja kazen preko 27. leta starosti, se rekrut ne pozove več v kadrsko službo, marveč mora plačati vojnico a se istočasno vpiše v operativno vojsko. Posebne določbe vsebuje zakon glede kaderskega roka izseljencev. Izseljenec, ki živi v neki evropski državi, je dopustna odgoditev roka do 23. leta, izseljenec v prekomorskih državah pa do 27. leta starosti.

Vojaški čini.
Zakon predvideva v stalnem kadru te le čine: redov, kaplar podnarednik, narednik, narednik vodnik. Oficirski čini so: a) nižji oficirji: Podporučnik, poručnik, kapetan II. kapetan I. kl. b) višji oficirji: brigad. major, podpolkovnik, polkovnik, brigad. general, divizijski general, armijski general in vodja. Oficir se ne mo-

"NAJBOLJŠA FARMARICA" V AMERIKI.

Mis: Dorothy Marshall, ki jo vidimo na sliki, se je izkazala kot izvrstna farmarica. Fridobila si je nedavnc naslov "American farm girl Champion" s tem, da je pokazala izredno spretnost pri molženju, nakladanju in grabljenju sena, ter pri ravnanju s traktorji. — Farmarski mladeniči, porabite priliko; gospodična je stara 17 let.

povišajo plače do napredovanja v čin podnarednika na 1200 dinarjev letno.

Položajne plače oficirjev in vojaških uradnikov se dele po činih in prejema: armijski general in admiral 48.000 dinarjev, divizijski general in viceadmiral 42.000 dinarjev, brigadni general in kontreadmiral 36.000 dinarjev, polkovnik in kapeta vojnega broda 21.000 dinarjev, podpolkovnik in kapetan vojnega broda Din, major in kapetan korvete 9600 Din, kapetan I. klase in poručnik vojnega broda I. klase 7200 Din, II. klase 5400 Din, poručnik in podporučnik fregate 4200 Din, podporučnik in poručnik korvete 3600 Din letno.

Podoficirji prejema narednik vodnik 2400 narednik nad 15 let podoficirske službe 1920 izpod 15 let 1440, podnarednik 960 Din letno.

Stanarina pritiče vsem oficirjem in oženjenim podoficirjem. Povišana stanarina pripada onim, ki so v službi v krajih in mestih, kjer vlada draginja. Redna stanarina znaša za generale 3600 Din letno, za ostale oficirje in uradnike do 6 let službe 1800, za nadaljnih 9 let 2100, potem pa 2700 Din letno. Naredniki vodniki dobivajo v prvih 15 letih 1200, v nadaljnih službenih letih 1500 Din, ostali oženjeni podoficirji pa prvih 15 let službe po 1020, nadalje pa 1200 Din. Ne-oženjeni podoficirji ter kaplarji in redovi nimajo pravice do stanarine.

Vsi aktivni oficirji brez razlike čina in položaja dobivajo letno 9600 Din špeciialne doklade. Poleg tega pripada aktivnim višjim oficirjem še doklada na čin zvanje, ki znaša za armijskega generala 42.000 Din za divizijskega generala 32.200 za brigadnega generala 20.640, za polkovnika 17.040, za podpolkovnika 9600, za majorja pa 6000 Din letno. Po petih letih službe v istem činu se doklada poviša za približno 20 odstot. Enake doklade dobe odgovarjajoči čini v mornarici.

Vsem oficirjem in vojaškim uradnikom brez razlike čina in položaja pripada letna doklada za ofleko v znesku 9.600 Din.

Oženjenim oficirjem in podoficirjem pritičejo za rodbinske člane enake doklade kakor državnim uradnikom v smislu uradniškega zakona. Oficirji dobe dalje letno 27 kub. m drv, podoficirji pa 12 kub. m.

Prevedba po novem zakonu.
Prehodne naredbe določajo,

SIRITE AMER. SLOVENCA!

V NAJEM
2 stanovanji, vsako s 3 sobami. Plin, elektrika; zelo nizka cena. 1801 So. Racine Avenue Chicago. (2913)

JOSEPH E. SPELICH
Kupite pohištvo, karpete in peči od
JOSEPH E. SPELICH
dolgo letno izkušnjo v pohištvu v Jolietu.
Sedaj skupaj z Fitzgeralds.
Dobro pohištvo za manjšo ceno.
805-807-809 CASS STREET
Zunaj iz visoke rentne cene.
Odprto zvečer.
Zamenjajte pri nas svoje stare pohištvo za novo.

Tel. v uradu Crawford 2893
Tel. na domu Rockwell 2816
DR. ANDREW FURLAN
SLOV. ZOBOZDRAVNIK
URAD:
OGDEN AVE. BANK BLDG.
soba št. 204
Vogal Crawford in 3959
Ogden Ave., Chicago, Ill.
Urajuje: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. pop. in od 6 do 9 zvečer. Ob sredah od 9 do 12 dop.

Društvene vesti in naznanila.

VABILO NA PRVO JESENSKO VESELICO.
Chicago, Ill.
Društvo sv. Terezije štev. 16 D. S. D. priredi dne 20. oktobra v šolski dvorani na 22. cesti in Lincoln svojo jesensko veselico. Igrala bo izvrstna godba v zgornji in spodnji dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer. Zatorej vas uljudno vabimo, da nas posetite omenjeni večer, zakar ne bo nobenemu žal, če se bo udeležil. Vabimo tudi vsa čikaška društva in vse občinstvo, kakor tudi iz drugih naselbin, ker bo za vse dobro preskrbljeno. Še vsaka naša veselica je bila dobro obiskana, tako upamo, da bo tudi ta. Za obilno postrežbo vam jamči odbor:
Mary Kremesec, predsednica,
Mary Anzenc, tajnica,
Agnes Zunich, blagajničarka.

NOVI VOJAŠKI ZAKON V JUGOSLAVIJI

ZAKON JE STOPIL V VELJAVO ŽE DELOMA Z DNEM 1. OKTOBRA IN DELOMA PRIDE V VELJAVO DNE 1. JANUARJA 1930. — PRIOBČAMO GA, DA GA SPOZNAJO ONI, KATERIH SE TIČE.

Beograd, 23. septembra. — Današnje "Službene Novine" objavljajo novi zakon o ustroju vojske. Glavne določbe zakona so:

Naloga vojske in mornarice.
Vojska in mornarica predstavljata narodno vojno silo, ki ima nalogo, da brani domovino in da vzdržuje red in zakonitost v državi.

Vrhovni poveljnik.
Vrhovni poveljnik vse oborožene sile je kralj, ki po svojem prevdanku poveri v primeru vojne vrhovno poveljstvo vojvodi ali kakemu generalu, ki dobi naslov komandanta operativne vojske in je za svoje delo odgovoren ministru vojske in mornarice.

Prisega.
Pri vstopu v vojsko in mornarico položi vsak vojni obveznik prisego, ki se glasi: "Jaz, N. N., prisegam pri vsemogočnemu Bogu, da bom vrhovnemu poveljniku vse vojne sile, kralju Aleksandru I., posvobodil in v vseh prilikah zvest, v svoji duši udan in poslušen, da se bom za kralja in domovino junaško boril, da vojaške zastave nikdar in nikjer ne bom izdal in da bom povelja svojih predpostavljanih in starešin poslušal in zvesto izvajal. Tako mi Bog pomagaj!" Oficirji polagajo pri vstopu v vojsko pismeno prisego. Prisega se obnovi, kadar zasede prestol nov vladar.

Stanje vojske in mornarice.
Celokupna vojna sila ali njeni posamezni deli so lahko v naslednjem stanju: rednem, pripravnem, mobilnem ali voj-

nem. Redno stanje vojske tvori stalni kader z vsemi svojimi rednimi formacijami. Pripravno stanje vojske in mornarice se odredi, če so prilike take, da je domovina v nevarnosti. Po potrebi in stopnji nevarnosti se odredi pripravljenost celokupne vojne sile ali njenih posameznih delov. Mobilno stanje je, kadar je celokupna vojna sila ali njen posamezni del v vojni številni moči in popolnoma pripravljen za vojno in obrambo domovine. Vojno stanje nastopi, kadar je država v vojni. Prehod iz enega stanja v drugo se odredi s kraljevim ukazom.

Vojaška obveznost.
Vojaška obveznost obstoja za vse državljane kraljevine SHS, ki imajo pravico in dolžnost služiti v vojski. Vsakdo mora osebno odslužiti svoj rok in ni mogoče imeti namestnika v kaki drugi osebi. Trajno nesposobni plačujejo vojnico. Osebe, ki jim je odvzeta državljanska čast, ne morejo služiti v vojski. V primeru vojne se uporabljajo v zaledju; tudi ti morajo plačevati vojnico. Vojaška službena obveznost prične z izpolnjenim 21. letom in traja do vstetega 50. leta starosti. Službena obveznost v operativni vojski traja od 21. do 40. leta, v rezervi pa od 40. do 50. leta.

Kaderski rok.
Službovanje v stalnem kadru (kaderski rok) pričinja z 21. letom in traja normalno 18 mesecev v vojski, a 2 leti pri mornarici in pri zrakoplovstvu. Kdor se namenoma odtegne odsluženju kaderskega

Budweiserjev ječmenov sladni sirup koraka daleč pred vsako drugo vrsto sladnega sirupa, kar se tiče kakovosti, kajti vsebuje 100 odst. ječmenovega slada. Ne vsebuje nikakih primeskov, nikake ponaredbe, nikake umetne barve, nikakih umetnih dišav-splah nikake vrste nadomestkov.

The Will County National Bank
OF JOLIET, ILLINOIS.
Prejema raznovrstne denarne vloge, ter pošilja denar na vse dele sveta.
Kapital in preostanek \$300,000.00
C. E. WILSON, predsed.

PREVOZ - DRVA - KOLN
Rojakom se priporočamo za načočila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.
Podižite
Telefon: ROOSEVELT 8221.
Louis Stritar
2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

ANHEUSER-BUSCH ST. LOUIS
Also makers of Busch Extra Dry Ginger Ale and Budweiser Beverage

Jedila napravite rednejša, ako jih kuhate ali pečete z Budweiserjevim ječmenovim sladnim sirupom.

SOLD BY GROCERS AND DEALERS EVERYWHERE
Prodajalci:
WESTERN SALES CORPORATION
1525 Newberry Ave. Phone: Canal 7051
Chicago, Ill.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Jim je namreč zaradi varnosti antene je odstranil, preden je Polcapple zapustil ter jo zahvalil pa jima je vzelo precej časa, da sta jo zopet popravila. Ko je bilo to gotovo, je pa ves aparat jako skrbno pregledal in priklopil svežo baterijo, nato pa ga skušal naravnati, najprej na 2 LO (londonska radijska postaja), nato pa na razne tuje postaje. Sest je bilo preč, ko je bilo vse gotovo. Nato pa Jim lopo zaklene in gre s Samom dol v hišo, da se uijeta in osnažita, kajti profesor Thorold ju je bil povabil na večerjo v gostilni.

Cisto sveže pečene lokarde in jabolčna pasteta, oboje umetnina Mrs. Capperjeve, to je bila prav izborna večerja; nato pa so v mraku sedeli in se pogovarjali. Pa bilo je še prav zgodaj, ko je profesor Thorold fante poslal spat.

"Vstati bomo morali najpozneje ob štirih," je rekel Gregu, "zato bo za nas vse najbolje, da gremo zgodaj k počitku. Selby, k vam pridem ob pol petih in upam, da bo šlo vse po sreči."

Mrs. Trant ni fantoma rekla niti besedice, ko sta prišla domov, njen trdi obraz pa je bil vse prej ko prijazen. Jim je še enkrat stopil v radijevo sobo ter videl, da je vse v redu, nato pa šel spat, a je bil precej potr.

10. Pogovor v številkah.

Jima je budilka zdramila ob pol štirih; tiho je vstal in šel ven. Noč je bila temna pa lepa in kakor tiho noč, ko je prvič dobil zvezo z Alanom Upom, tudi zdaj ni bilo drugega slišati kakor zamolklo bobnenje razpenjenih valov ob vznožju čeri. Pripravil je vse potrebno, paš ko je prvi svit sivo barval mrak, je Sam privedel profesorja in Grega.

"Gospod, ali naj pokličem?" vpraša Jim. "Bolje da ne, ker bi utegnil Gadsden prisluškovati," odvrne profesor. "Počakaj, da Alan pokliče."

Nataknil si je apr slušal, Jim pa drugi par. Dolgo časa so tako mirno sedeli, nato pa Sam vstane, rekoč: "Jaz grem ven na stražo. Nočemo, da bi se zopet kdo plazil okoli voglov kakor prvo noč."

Komaj je Sam odšel iz sobe, že dvigne Jim roko. Morsejevi znaki so začeli rahlo tipkati na njegove ušesne bobenčke. Profesor Thorold se je v svojem stolu sklonil naprej.

"Da, to je moj nečak," reč hlastno. "Spoznam ga po njegovi pošiljavi."

"Gospod, potem bo najbolje, da mu odgovorim," reče Jim.

"Da, povej mu, da sem jaz tukaj."

Jim stipka to naročilo in prejme takoj odgovor. Jim se vprašujoče obrne k profesorju. Ta pa prikima. "Da, slišal sem. Noče verjeti, dokler ne dobi gesla. To je zelo pametno od njega. Najslabše je, da ga bo tudi Gadsden prestregel, če ga pošljeva."

"Pa kako se glasi, gospod?" vpraša Jim. "R M S P."

"Čudna beseda! Ali kaj pomeni?"

"Da: Rešite me, sicer poginem!"

Jim za hip preišlje. "Moram mu ga poslati, gospod: toda sporočim mu ga v šifri."

"Kako to misliš?"

"Številko, kakor jo ima vsaka črka v abecedi. Mislim da bo Upton dosti bister, da to razume."

"Upam, da bo. Vsekakor pa lahko poskušaš."

Zopet so delali Jimovi prsti in čez hip se mu obraz razjasni.

"Vse je v redu. Geslo je prejel in pravi, da tudi razume, zakaj smo previdni. Prihodnjič si bomo geslo poslali kar v črkah. Zdaj pa pričnjenja govoriti."

Dolgo časa ni tišine prekinila druga stvar kot praskanje profesorjevega polnilnega peresa, ko si je hitro beležil Uptonovo pošiljatev. Končno pa neha pisati; zdaj se Jim obrne k njemu ter resno reče: "Gospod, električna sila mu je pošla."

"Da, slišal sem, da je to povedal," odgovori profesor, "toda k sreči ne prej, dokler nama ni sporočil, kje se nahaja. In kakšna je ta njegova zgodba, Selby, kakšna zgodba!"

Greg ni mogel svojih želja več premagovati. "Oh, povej mi jo! Jaz kar norim od radovednosti! Kje se nahaja Alan? Kaj dela? Ali je res našel tisto čudovito mesto, ki je tolikokrat o njem govoril?"

"Našel je to mesto, Greg," mu odgovori oče, "ni pa zapuščeno, in ljudstvo, ki v njem biva, so res Hula, staro belo pleme, ki ga omenjajo stara španska poročila, in so lepi kakor Angleži. So pa, kakor tudi on sam, v smrtni nevarnosti!" Profesor preneha. "Toda stoj! Bolje bo, da ti povem vso zgodbo od kraja."

11. Sporočilo.

Poklicali so Sama v hišo; nato pa so zaprla vrata in okna.

"Zunaj ni nikogar," jim pove Sam. "Prepričan sem se."

"No očka, zdaj pa nadaljuj!" pravi Greg. "Jaz kar gorim od radovednosti, kaj je Alan počel!"

"Izvrstno je rešil neko čudovito nalogo!" pravi profesor. "Po mojih mislih je našel dokaze, da je po njem odkrito mesto najstarejše na svetu med vsemi mesti, ki so še naseljena. Pravi mu Hulak, njegovi prebivalci pa so ostanki nekega starega belega naroda, ki so po mojem trdnem prepričanju potomci atlantskega plemena, ki je bivalo na zdaj pogreznjeni celini Atlantidi."

"Kako pa je prišel tja?" vpraša Greg.

"Z letalom. Vse kaže, da je njega in njegovega tovariša Brazilca Juana Almeida, ki ga je na poletu spremljal, zgrabil vihar; zato nista mogla tako hitro leteti in sta morala porabiti skoraj dvakrat toliko bencina kakor sta mislila, da ga bosta. Tako jima ga ostalo še nekaj galon, ko sta zagledala veliko okroglo dolino, ki so jo obdajala slemena strmih gričev; tu sta mogla prav na bregu precej velikega jezera varno pristati."

(Dalje prih.)

Vabimo Vas, ROJAKI IZ CHICAGE IN OKOLICE k veliki prireditvi Mladen. podp. dr. "Danica"

ki se bo vršila

v nedeljo, 13. oktobra 1929

V NARODNI DVORANI, RACINE AVE. in 18th STREET

Točno ob 3. uri popoldne se prične predstava

"TEŽKE RIBE",

veseloigra v treh dejanjih.

SODELUJOČE OSEBE:

Onufrič Tjaputkjevčič	Jože Fajfar
Dorota, njegova žena	Antonija Lap
Vanda, njih vnukinja	Mary Janesh
Burčinski, posestnik	Jos. Zihel
Helena, njegova hči	Anna Koporc
Pagatovič, sodni svetnik	Frank Grad
Vistovski, bogataš	Anton Krapenc
Henrik, njegov nečak	Anton Andrejašič
Filip, sluga pri Tjaputkjevčičih	John Gradišar
Igrovodja	Jos. Fajfar

Dejanje se godi pri Tjaputkjevčičih.

Takoj po končani igri pribl. ob 5:30 pop. nastopi osemkomadni orkester

BILL GARDNER AND HIS AMBASSADORS

in prične se

Ples in prosta zabava.

Vstopnina za popoldne in zvečer v predprodaji 50c, pri vratih 75c. — Vstopnina za zvečer 50c.

ROJAKI! "Danica" se bo potrudila, kakor vedno, da boste imeli na tej prireditvi prvovrstno zabavo. Postrežba bo v vsakem oziru zadovoljiva. Jedila in razne pijače na razpolago. Še enkrat Vas k udeležbi najvljudneje vabi

ODBOR.

Vaši prihranki

zloženi pri nas, so vedno varni. Vi živite lahko v katerikoli izmed naših držav, in vendar ste lahko vložnik na naši banki, prav kakor bi živeli v našem mestu. Pišite nam za pojasnila in dobili boste odgovor z obratno pošto v svojem jeziku. Mi plačujemo po 3 od sto obresti na prihranke, in jih pristojejo h glavnici dvakrat na leto ne glede na to ali vi predložite svojo vložno knjigo, ali ne.

Naš kapital in rezervni sklad v vsoti več kot \$740.000 je znak varnosti za vaš denar. Naš zavod uživa najboljši ugled od strani občinstva, kateremu ima nalogo nuditi najuljudnejšo postrežbo, in od katerega prejema najizrežnejšo naklonjenost.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO & CLINTON STS., JOLIET, ILLINOIS.

WM. REDMOND, predsednik. CHAS. G. PIERCE, kasir.

JOSEPH DUNDA, pomožni kasir.

GOSPODINJE V JOLIETU

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

MESO IN GROCERIJO

V zalogi imam vedno vsake vrste sveže ali suho prekajeno meso ter vse predmete, ki spadajo v mesarsko in grocerijsko obrt.

JOHN N. PASDERTZ

COR. CENTER & HUTCHINS STS., JOLIET, ILL.

Chicago Telefon 2917.

Phones: 2575 in 2743

ANTON NEMANICH & SON

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V JOLIETU IN AMERIKI.

USTANOVLJEN L. 1895.

Na razpolago noč in dan. — Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.

1002 N. Chicago Street, Joliet, Illinois

Širite "Amer. Slovenca"!

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Slava laškemu fašizmu. Tako sicer g. Molek ne kliče laškemu fašizmu, Bog ne daj, saj on ta fašizem oboja, ampak precej mu je pa le, če sodim med vrstami po pisavi, pri srcu. Poglejmo. Zapisal je: "Ako čitaš 'Primorski Glas', ki izhaja na Dunaju, gledaš sliko fašističnega terorja v Primorju. List se bridko pritožuje, da fašisti zatirajo tudi slovenske pridige v cerkvah in italijanska cerkvena oblast kooperira z njimi. Ljudstvo vsled tega bojkotuje cerkve, ker noče poslušati italijanskih pridig.

Mogoče bodo primorski Slovenci in Hrvatje prej na jasnem, da nimajo od fašistične cerkve nobenega dobička, pa naj se jim laže v kateremkoli jeziku hoče. Saj so tudi nekateri katoliški duhovni v Ameriki — jezuit E. Boyd Barrett — začeli vihati nos nad Rimom in odprto napovedujejo (revija "Forum", avgust) odcep od fašističnega Rima. Spoznavajo namreč, da rimska cerkev postaja Mussolinijeva.

Ne gre za to, ako res "italijanska cerkvena oblast kooperira s fašisti", ker kaj takega je vse obsodbe vredno, če obstaja kooperacija, in, žal, nekaj je bo, kakor kooperira tudi nemška cerkvena oblast na Koroškem. Žal.

Med vrstami je nekaj drugega. Primorski Slovenci in Hrvatje naj bi prišli na jasno, da nimajo od fašistične cerkve nobenega dobička, "pa naj se jim laže v kateremkoli jeziku hoče." Slovenci in Hrvatje naj bi prišli na to, da se jim cerkev laže, naj bo jezik ta ali drugi, to hoče in želi g. Molek, in k temu "jasnemu" spoznanju jih baje vodi "fašistovska cerkvena oblast", in ker je to g. Moleku tako pri srcu, bo mu gotovo tudi pri srcu te vrste fašizem, in je le malo manjkalo, da ni zaklical fašizmu trikratno slavo.

Zadeva z "jezuitom" E. Boydom Barrettom je pa malo drugačna. E. B. Barrett ni več jezuit, pač pa je — bivši jezuit, in pri tem je roba na las podobna robi pri g. Meleku, ki je tudi "bivši" katolčan, kakor je sam razodel in povedal, saj je bil nekoč pripravljen, da bi bil skoroda — udaril same katoliške gorečnosti. Taka "bivša" roba je pa toliko vredna, kakor kaka — židovska roba. Navaden pofel je.

Desetletnica osvobojenja. Letos pretече deset let, ko se je izvršilo osvobojenje. Ocenevanje in precejevanje osvobojenja se meri po pojmovanju takega osvobojenja. Naletim na hudo zabavljanje in roganje. Seve. Ako kdo ne vidi, kako je bilo zasluženo prav središče Slovenije, kako je bilo višje uradništvo, vojaštvo, veletrgovine, industrija, javno mišljenje popolnoma pod peto avstrijskega, nemškega, nemškutarije, gospodarske odvisnosti, tlačjenja vsakega narodnega udejstvovanja, če se tega ne vidi in noče videti, se težko more govoriti o osvobojenju od take strani in javlja se na tej strani le golo zabavljanje. Zdi se, da bi bili gotovi ljudje morda zadovoljni z osvobojenjem šele, ko bi prišlo do take svobode, da jim niti ust ne bi bilo treba odpirati, in bi drugi za nje to robo opravljali. Pa še v tem slučaju je vprašanje, če bi bili z "osvobojenjem" res tudi zadovoljni. Prav je, da se stremi za kolikor mogoče popolno osvobojenje, predvsem tudi socialno, a prvič popolnega socialnega osvobojenja ne bo nikoli, in do možnega osvoboje-

nja se pride le stopnjema. Ako se je storil prvi korak, in smo se Slovenci v splošnem odkrivali tujega jarma, in naj bi pri tem prišli tudi pod — srbstvo, imamo dosti povoda, da se osvobojenja vsekakor veselimo.

Desetletnica v Prekmurju. Prekmurje je morda poleg Maribora edina svetlejša točka, ki vsakemu tudi na zunaj kaže pomen narodnega osvobojenja, ako ima kako smisel za narodno prostost. Prekmurci so bili nad 1000 let pod mažarskim jarmom, so se kot Slovenci ohranili in so se otresli ali bili rešeni tega tujega jarma. Le kak naivnež bi pričakoval, da je morda zdaj v Prekmurju — rajsko, ali da bi naj osvobojenje prineslo Prekmurcem kaka nebesa.

Opravičeno pa je proslavljenje prekmurskega osvobojenja, in bi se s Prekmurci lahko veselili vsi Slovenci, da je bil vsaj ta del pridobljen, ko se je materi Sloveniji rezal kos za kosom iz telesa. Ampak tudi na proslavo tega osvobojenja pada nek posmeh. "Res so bili," čitam, "s tem nacionalno osvobojeni. A drugače?" Dalje najdem: "Vse je priprave (slavlja desetletnice osvobojenja) so bile pretežno v rokah klerikalcev, ter so se radi tega narodna, sokolska in slična društva abstinirala od te proslave. To je dajalo tudi poteku proslave svoj pečat."

Stvar izgleda, kakor bi bili dobili "klerikalci" kak monopol za proslavo. Morda naravnost iz Beograda? Proslavlja pač vsak, kdor le hoče, in nihče mu ne more tega zabraniti, in najmanj kakih klerikalcev, in težko je misliti, da bi bili hoteli klerikalci biti sami. Mora biti toraj neka krivda na "narodnih, sokolskih in sličnih društvih" samih, da so se abstinirali. Ali so ta društva neznanina in niso ničesar mogla ukreniti, ali pa so "narodna", pa se niso izkazala. In tu utegne biti pes kokolan.

Prihod orožnikov. Dopisnik v Prosveti viha nos, ko je ob priliki proslave osvobojenja Prekmurja zapisal v "Slovencu" nek abiturient iz Prekmurja: "... čez 14 dni smo dobili slovenske orožnike. Bogojina je začela živeti novo življenje v svobodi." in meni: "Zanj, za tega abiturienta, je ostal kot najvidnejši znak osvobojenja prihod slovenskih orožnikov..." Saj vidite, kako se je pri tem, pri slovenskih orožnikih, dopisnik posmehljivo muzal!

Jaz bi želel, da bi bil ta dopisnik kot Korošec pričujoč, ko so po nesrečnem "plebiscitu" med slovenske Korošce prišli nemški orožniki, pa bi drugače sodil o prihodu teh ali drugih orožnikov, in bi bil razumel prekmurskega abiturienta, ko omenja prihod slovenskih orožnikov. Ker pa je dopisnik ves čas tičal brčkone v kaki ljubljanski kavarni, abiturienta ne razume, še več, posmehuje se mu, ker se razume na kako osvobojenje toliko kakor zajec na boben. In takih kavarniških Slovencev, ki govorijo in pišejo o osvobojenju, je še zelo mnogo, pa jih prav vse posleka prekmurski abiturient s svojim veseljem nad prihodom slovenskih orožnikov v osvobojeno Bogojino. Na Koroško so prišli nemški, na Goriško pa italijanski orožniki. Dopisnikar naj zapusti svojo kavarno, pa naj se potruji med koroške ali goriške Slovence, pa bo lahko z lastnimi očmi videl, kaj pomeni prihod takih ali takih orožnikov.

"Najboljše delo za manj denarja"

Nobenega izgovora za slabe zobe.

Časi o bolečinah pri zdravljenju in popravljanju zob so minuli, pa tudi stroški za dentistovo delo so tako malenkostni, da bi ne smeli delati zapreke. Tudi ako imate le en zob, ali več, ki so pokaženi, ne odlašajte, da bodo še slabši. Fridgejte takoj jutri in zavarujte si svoje splošno zdravje z zdravimi zobmi.

C. V. McKinley, D. D. S.
naslednik Burrows zobozdravnika
D' Arcy poslopje, 2. nadstropje - št. 204

Phone: 4854
CHICAGO IN VAN BUREN STREETS
JOLIET, ILL.

Preiskava in ocena **BREZPLAČNO** ženska postrežnica

Odprto: od 9. zjutraj do 8. zvečer.
od 10. zjutraj do 12. opoldne. V nedeljo

